

XVII. Dünya Psikiyatri Kongresi, Berlin-2017

XVII World Congress of Psychiatry, Berlin-2017

Şükrü KELEŞ^a

Dünya Psikiyatri Birliği [*ing*: World Psychiatric Association, WPA-DPB] uluslararası psikiyatri dernekleri birliğidir. Birliğin hedefi, ruh sağlığı ve hastalıkları disiplinin gelişmesi için ilgili paydaşlarla dayanışmak ve psikiyatri uygulamalarında etik standartları gözeterek danışan ve hastaların nitelikli sağlık hizmeti almalarına katkıda bulunmaktır. Günümüzde 120 ülkede faaliyet gösteren, 140 üye topluluğu bünyesinde barındıran ve 200.000'den fazla psikiyatristi temsil eden saygın bir oluşumdur¹.

Psikiyatri alanında danışanların, hastaların ve ailelerinin haysiyetini ve insan haklarını gözeterek insanın değerini korumak Dünya Psikiyatri Birliği'nin varlık amaçları arasındadır. Bu doğrultuda Dünya Psikiyatri Birliği'nin ulaşmaya çalıştığı hedeflerden bir bölümü, i) ruhsal hastalıkları önlemek, ii) mevcut tanı ve tedavi uygulamalarını geliştirmek, iii) ruh hastalarının haklarını korumak, iv) sağlık hizmeti sunumunda, eğitim ve araştırmalarda etik ilkeleri benimsemek, v) alanın bilgisine ihtiyaç duyan danışan/hastalara ayrımcılık yapılmaması için mücadele etmek, vi) psikiyatristlerin haklarını korumaktır. Ayrıca, üyeleri yoksul koşullarda çalışan meslek topluluklarıyla iletişim kurmak ve dayanışma içinde bulunmak gibi görevler de üstlenen Dünya Psikiyatri Birliği, dünyanın tüm halkları için psikiyatri alanının ilerlemesi ve ruhsal sağlığın iyileştirilmesini kendine misyon edinmiştir.

İlki 1950 yılında Paris'te, ikincisi 1957 yılında Zürih'te yapılan ilk iki Dünya Psikiyatri Kongresinde psikiyatrinin kavramsal çerçevede önemli değişiklikler geçirdiği vurgulanmış ve alanın gelişmesine yönelik önemli kararlar alınması gerektiği yönünde uzlaşa sağlanmıştır. Bu bağlamda Dünya Psikiyatri Birliği, 1960'lı yıllardan günümüze dek, her üç yılda bir Dünya Kongresi düzenlemiş ve ayrıca, uluslararası ve ulusal kongre ve toplantılar da organize etmiştir. Psikiyatrinin belirli konularında bilginin yaygınlaştırılması, ülkeler ve kurumlar arasında ortak çalışmaların yürütülmesi amacıyla Dünya Psikiyatri Birliği bünyesinde 72 bilim kategorisi yer almaktadır. Eğitim programları düzenleyerek ve bir dizi kitap yayımlayarak alanın bilgisini ilgili paydaşlara ulaştıran Dünya Psikiyatri Birliği, 1996 yılında Madrid Bildirgesini deklare ederek psikiyatrik uygulamalarda etik ilkeler geliştirmeye de katkı sunmuştur².

XVII. Dünya Psikiyatri Kongresi, 8-12 Ekim 2017 tarihleri arasında "21. Yüzyıl Psikiyatrisi: Bağlam, Karşıtlıklar ve Yükümlülükler" ana teması ile Almanya'nın Berlin şehrinde beş gün boyunca devam etmiştir³. Dünya Psikiyatri Kongrelerine toplantının düzenlendiği ülkenin ulusal psikiyatri dernekleri destek vermektedir. Bu yılki toplantıda Alman Psikiyatri Birliği [*ing*: German Association for Psychiatry, Psychotherapy and Psychosomatics, DGPPN] kongrenin organizasyonunda sorumluluk üstlenmiştir. Kongrede 900 civarında oturum düzenlenmiş ve 10.000'in üzerinde katılımcı yer almıştır. Gökalp, Türkiye'den 30'un üzerinde psikiyatristin panel ve kurslara katılarak, sözel ve poster bildiriler sunarak kongreye aktif şekilde katıldığını ifade etmektedir⁴.

Bu yılki kongrede Dünya Psikiyatri Birliği'nin önde gelen bilim insanlarının (DPB Başkanı Dinesh Bhugra ve Kongre Düzenleme Kurulu'ndan Andreas Heinz, Peter Falkai, Sir Simon Wessely) açılış konuşmalarının yanı sıra, kongre süresince sempozyum, tartışma, sözel ve poster bildiri sunumları gibi çeşitli düzeylerde bilimsel etkinlikler gerçekleştirildi. Öte yandan, İngilizce ve Almanca dillerinde düzenlenen kurslar, klinik açıdan güncel gelişmelerin ilgililere aktarılmasına yönelik tasarlanmıştır. Çalışma gruplarında dünyanın farklı

^aDr., Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Ankara ✉sukrukeles@hacettepe.edu.tr

Gönderim Tarihi: 14.02.2018 • Kabul Tarihi: 14.02.2018

üniversitelerinde görev alan tanınmış uzmanlarla katılımcılar arasında etkileşim olanağı yaratılmıştı. Programda ayrıca, Türkiye Psikiyatri Derneği'nden genç psikiyatristler de yaptıkları çalışmalarla kongreye katkı sundular. Mesleki kariyerinin henüz başında olan genç psikiyatristlere yönelik [ing: Early Career Psychiatrists-ECP] çalışmalar için özel bir program oluşturulmuş ve katılımcıların uluslararası iletişim ağlarına eklenme olanağı yaratılmıştı.

Kongrede 40'dan fazla konu başlığı arasında yer alan 'etik ve felsefe', 'insan hakları', 'din ve maneviyat', 'toplumsal ayrımcılık', 'ruhsal sağlık ve damgalanma', 'sosyal adalet', 'tarih, sanat ve kültür bilimleri', 'insan cinselliği', 'psikoterapi', 'sağlığın geliştirilmesi' ve 'yoksulluk' gibi konular alanımız biyoetik ile doğrudan ilişkiliydi. Beş gün boyunca pek çok salonda psikiyatri etiği ile ilgili sunumlara da yer verilmişti. Çağdaş psikiyatride tanı, tedavi ve rehabilitasyon uygulamalarının etik boyutuna yapılan vurgu, biyoetiğin psikiyatrinin vazgeçilmez bir parçası olduğunu kanıtlar nitelikteydi. 21. yüzyılda psikiyatri alanındaki gelişmelerde danışan/hasta ve hasta yakınlarının haklarının gözetilmesi psikiyatri için olduğu kadar alanımız açısından da bir kazanımı işaret etmektedir. Kongrede 'nörobiyoloji ve genetik', 'sosyal psikiyatri', 'adli psikiyatri ve değerlendirme', 'intihar ve psikiyatrik acil durumlar', 'şiddet ve travma' ile 'kitle iletişim araçları ve ruh sağlığı' hakkında yapılan güncel çalışmalar, ilerleyen dönemlerde psikiyatri ve biyoetik alanlarında verimli tartışmaların yürütüleceğini düşündürmektedir.

11 Ekim 2017 tarihinde "Etik, Dindarlık ve Tarih [ing: Ethics, religiosity and history]" başlıklı ve Martin Heinze başkanlığındaki oturuma "Psikiyatristlerin cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim konusuna ilişkin değersel söylemleri" başlıklı bildiriyle katkıda bulundum⁵. Oturumu paylaştığım meslektaşlarım İsviçre-Zürich'den Martina Andrea Hodel, Brezilya-Porto Alegre'den Bruno Paz Mosqueiro, Almanya-Ravensburg'dan Thomas Mueller'ın çalışmalarını dinlemek alanımızda yürütülen tartışmaları yakından takip etme olanağı sağladı.

Son olarak, Dünya Psikiyatri Birliği tarafından gerçekleştirilen XVII. Dünya Psikiyatri Kongresi'ne niteliksel bir çalışmayla katkıda bulunmak sevindiriciydi. Dilerim, bu tür toplantılarda Türkiye'de biyoetik alanında görev alan araştırmacıların çalışmaları daha çok yer alır. Türkiye'de yaptığımız çalışmaları evrensel bilim topluluğu üyelerinin yaptığı çalışmalar ile sınıadığımız ve uluslararası meslek örgütleriyle ortaklaşarak üretebildiğimiz ölçüde alanımızın niteliği artabilir.

Anahtar Kelimeler: Dünya Psikiyatri Kongresi, Psikiyatri, Biyoetik

Dipnotlar:

¹ Dünya Psikiyatri Birliği, detaylı bilgi için bkz. Erişim Adresi: http://www.wpanet.org/detail.php?section_id=5&content_id=4 Erişim Tarihi: 11 Şubat 2018

² Madrid Bildirgesi, "Psikiyatri uygulamalarında etik standartlar". 25 Ağustos 1996 tarihinde Dünya Psikiyatri Birliği Genel Kurulu tarafından onaylanmıştır. Madrid Bildirgesi 1999 yılında Hamburg-Almanya, 2002 yılında Yokohama-Japonya, 2005 yılında Kahire-Mısır, 2011 yılında ise Buenos Aires-Arjantin'de revize edilmiştir. Bildiri metni için bkz.

Erişim Adresi: http://www.wpanet.org/detail.php?section_id=5&content_id=48 Erişim Tarihi: 11 Şubat 2018

³ Bilimsel programın detaylarına kongrenin web sayfasından ulaşılabilir. Erişim Adresi: <http://www.wpaberlin2017.com> Erişim Tarihi: 11 Şubat 2018

⁴ Sn. Dr. Peykan Gençoğlu Gökalp'in -Türk Nöropsikiyatri Derneği İkinci Başkanı, Psikiyatri Uzmanı, Psikanalist, Emekli Öğretim Üyesi- Dünya Psikiyatri Kongreleri üzerine gözlemleri, bilgilendirici notları ve önerileri için bkz. "XVII. Dünya Psikiyatri Kongresi 2017'nin Ardından". Arch Neuropsychiatry 2017; 54:289-290.

⁵ Bu sunumda yer alan verilerin bir bölümü “Psikiyatristlerin ve cinsel azınlıkların cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim konusuna ilişkin değersel söylemleri” başlıklı Sn. Prof. Dr. Neyyire Yasemin Yalım danışmanlığında hazırlanan doktora tez çalışmasına dayanmaktadır. Sözlü bildiri başlığı: “Psikiyatristlerin cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim konusuna ilişkin değersel söylemleri”. Yazarlar: Şükrü Keleş (sorumlu yazar), Ayşe Gül Yılmaz Özpolat, Neyyire Yasemin Yalım